

Šumenie líp

Časopis Ev. a. v. cirkevného zboru v Necpaloch

ROČNÍK XI.

3/08

Smer cesty

Ak chceme niekam ísť, musíme poznať cestu, určitý smer, kade kráčať, ktorým smerom sa vybrať. Keď sme vo svojom okolí, nie je to také ťažké sa rozhodovať. Ale ak sme sa ocitli niekde, kde sa nevieme ani dohovoriť – nepoznáme reč, nevieme, ktorým smerom sa pohnúť, aby sme nepoblúdili, tu naozaj potrebujeme, aby sme našli niekoho, kto by nám ukázal správny smer.

A ešte k tomu, keď ťa náhle zastihne večer – tma, nevieš kam kráčať, kde by si si mohol oddýchnuť, kde si tak položiť veci, ktoré máš so sebou. Tu už skutočne potrebuješ nejaké svetlo, čo by ťa usmernilo správnym smerom.

Aj bežci – športovci, čo sa zúčastňujú pretekov, musia vedieť prísť do cieľa, ale byť aj prvými.

Pán Ježiš povedal: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme.“ Boh nám dal svoje Slovo Bibliu. Nemusíme sa teda báť poblúdenia v tme, ale nájdeme aj ten správny smer – smer našej cesty.

Opišem jeden zaujímavý príbeh.

„Môžeš mi, prosím ťa, ukázať cestu na stanicu?“, požiadal muž malého chlapca. „Samozrejme“, odvetil chlapec. „Ale viem vám povedať aj to, ktorá cesta vedie do neba.“ „Čo nepovieš“, usmial sa muž. „Tak mi ich ukáž obe!“ „Keď pôjdete touto cestou stále rovno, prídete priamo k stanici“, ukazoval chlapec. Potom s úsmevom dodal: „Pán Ježiš hovorí: „Ja som tá cesta i pravda i život.“ On je tou cestou do neba.“ Muž sa zadivene opýtal. „Odkiaľ to tak presne vieš chlapče? „Z detskej besiedky a z mojej Biblie.“ Toto chlapcovo svedectvo bolo pre muža podnetom, aby po dlhom čase znova našiel a začal čítať svoju Bibliu a hľadať v nej Pána Ježiša, tú cestu do neba.

A ktorým smerom – ktorou cestou sa vyberieme my?

Kto ma z tejto cudziny

šťastne vyvieš môže?

Kto do nebies otčiny

voviede ma ktože?

Kto mi kroky upraví

do svätého mesta,

ta kde pokoj je pravý?

Ty Jezu si cesta.

P. Malinová - Ďanová

Obsah

Smer cesty	2
Úvodník	3
Rozhovor	4
Škarupovci na novom pôsobisku	6
Rozlúčková párty s bratom farárom Škarupom	8
Na návšteve u priateľov v Hrádku	10
Hrádek 2008	14
Krátka história sliezského ev. zboru v Hrádku	15
Letný biblický tábor	16
Detská rubrika	20
Predstavujeme... Necpalské nezábudky	22
Poďakovanie za úrody zeme	24
Z histórie	25
História: Necpalský ev. artikulárny chrám	28
Znak ryby	35
Aforizmy	36
Milodary na ŠL	37
V matrike sme zaznamenali	38
Rozpis služieb Božích	39
Chlieb náš každodenný	40

Úvodník

Milí priatelia!

Čo všetko sa udialo od predchádzajúceho Šumenia líp! Tretie číslo zborového časopisu prichádza k Vám trochu oneskorene. Redakcia časopisu sa Vám ospravedlňuje, ale nebolo v jej silách spracovať materiály do tlače včas pre množstvo úloh a povinností, ktoré nás zaskočili. Najskôr došlo k zmene spolupracovníka na poste seniorátneho kaplána. Osvedčený, rozhladený a na prácu v cirkevnom zbore zvyknutý br. farár Martin Škarupa, spolu so svojou manželkou Evkou, bol zvolený za zborového farára v Hanušovciach nad Topľou. O rozlúčke, ako aj o ich začiatkoch na novom pôsobisku, sa dočítate na nasledujúcich stránkach nášho časopisu. Na uprázdnené miesto senior. kaplána bol k 15. augustu menovaný nový kaplán Tomáš German. Vyspovedali sme ho prostredníctvom našej mládežníčky Ad'ky Bartošovej, aby ste mali akú-takú predstavu o kaplánovi, ktorý už vyše dvoch mesiacov pôsobí po boku br. seniora a snaží sa byť dobrým nástupcom obľúbeného svojho predchodcu Martina Škarupu.

V prvej polovici prázdnin sme uskutočnili detsko-mládežnícky letný tábor v Lipt. Hrádku. Potom sme uskutočnili niekoľko vystúpení s detsko-mládežníckym spevokolom „Necpalské nezábudky“. Ako k tomu došlo, že mladí majú svoje pomenovanie, je zachytené tiež na nasledujúcich stránkach. Tento milý a úsmev na tvárach poslucháčov vyvolávajúci spevokol mladých poslúžil aj v zahraničí. V polovici septembra navštívili cirkevný zbor Sliezskej ev. cirkvi v Hrádku na Morave. Aj o tejto návšteve prinášame informácie na nasledujúcich stránkach.

Popri práci v cirkevnom zbore s konfirmandmi, s mládežou, spevokolom, službami Božími... pribudli starosti aj v senioráte s uprázdnenými cirkevnými zbormi (Blatnica, Mošovce, Příbovce), riešenie rozličných problémov po cirkevných zborech v senioráte a mnoho iných zaujímavých príležitostí, o ktorých nebude písať, ale zabrali redakcii dosť času, čo sa prejavilo pri neskoršom vydaní ďalšieho čísla časopisu ŠL.

A v neposlednej miere sa o časový sklz podpísala aj rekonštrukcia žabokrekej modlitebne, kde redakcia časopisu tiež minula veľa síl, energie a času. Chvála Pánu Bohu aj tam práce pokročili a veríme, že to bude čím ďalej tým radostnejšie.

Milí čitatelia ŠL! Čo sa nám podarilo dať dohromady, prijmite to s láskou a pochopením. Pridali sme aj kus histórie, aj niečo pre deti, mládež i dospelých. Veríme, že každý si tam nájde niečo, čo ho poteší, povzbudí a vo viere utvrdí. Nezabúdajte na spoločné zhromaždenia! Zvlášť teraz, keď sa približujú významné sviatky a pamätné dni: Pamiatka posvätenia chrámu, Pamiatka reformácie, Pamiatka zosnulých. Budeme radi, ak Vaše miesto v spoločnom zhromaždení nezostane prázdne.

Redakcia

Rozhovor

s novým br. kaplánom

Mgr. Tomášom Germanom,

ktorý bol menovaný za seniorátneho kaplána

Turč. seniorátu k 15. augustu 2008

1. Čo Vás viedlo k tomu, že ste sa rozhodli študovať práve teológiu? Rozhodnutie študovať teológiu prišlo v priebehu štvrtého ročníka na strednej škole. Ako dieťa odrastené na náboženskej výchove a konfirmačnej príprave v Košiciach a na stretávaní pokonfirmačnej mládeže v Obišovciach som mal k cirkvi dosť blízko. Stretávanie mládeže, rôzne celocirkevné akcie, ale v prvom rade pravidelná návštevnosť na službách Božích boli akýmisi malými semienkami, ktoré Pán Boh vo mne postupne zasieval, až to dospelo k rozhodnutiu, že chcem byť evanjelickým farárom.

2. Akým ste boli študentom a aké spomienky vo Vás vyvolávajú študentské roky? Myslím, že normálnym. (Smiech) Čo sa týka štúdia na teologickej fakulte musím povedať, že práve tieto roky mi dali najviac. Keď sa ma pýtajú ľudia, aby som porovnal, kde bolo lepšie, či na strednej či na výške, moja odpoveď je, že určite na výške. Býval som v teologickom domove, kde som spoznal mnohých ľudí, ktorí sa stali mojimi dobrými priateľmi, s ktorými udržiavam kontakty aj po skončení fakulty. Na fakulte nás viedli k budovaniu spoločenstva medzi študentmi. Hoci niekedy sa mi to zdalo až príliš umelé. Skutočné spoločenstvo na fakulte ale aj v zbore môžeme budovať, ak začneme počúvať toho druhého. Čo ho trápi, ale aj z čoho má radosť, čo prežíva. Vzorom je pre mňa sám Ježiš. On počúval, až potom konal. Myslím, že aj na fakulte som to mohol pocítiť, hoci aj tam prichádzali rôzne búrky.

3. Aké boli profesionálne začiatky? Moje profesionálne začiatky sú späté s obišovským cirkevným zborom (ďalej CZ). Pamätám sa, akoby to bolo dnes, keď som si prvýkrát obliekol luterák. Pomáhal som br. farárovi Danielovi Mišinovi pri Večeri Pánovej. Som vďačný, že mi dal príležitosť poslúžiť v zbore, v ktorom som vyrastal a v ktorom som nadobudol aj mnohé cenné skúsenosti doplnené mnohými radami. Moje začiatky sú však spojené aj s Košickým CZ. Bol som pod dobrým patronátom. Brat konsenior Dušan Havrila ma sprevádzal pri mojich prvých krokoch na pôde môjho domáceho zboru. S ním som prežil aj mnohé úsmevné príhody v rámci výpomoci ako teológ v domacom zbore.

4. Bývate ďaleko od svojej rodiny, nie je Vám to niekedy ľúto? Ako na to reagujú Vaši najbližší? Ako správu o Vašom odchode do Turca prijali? Keď som sa rozhodol študovať teológiu, vedel som, že tým sa všetko zmení. Zo začiatku to bolo

náročné, ale ako sa hovorí, človek si zvykne. Myslím si, že moja rodina to znáša horšie. Ale sme v kontakte. Mobily a pevné linky žhavíme pravidelne.

5. Môžete nám povedať pár slov o svojej rodine? Moju najbližšiu rodinu tvorí moja mama a moja sestra, ktorá je už štyri roky vydatá a má dve krásne dcéry Emku a Simonku. Ako trinásťročný som prišiel o otca, ktorý zomrel náhle na srdcový infarkt. Bol to šok pre našu rodinu, ale dnes už verím, že Pán Boh aj týmto krutým zásahom do nášho života nás zmenil a priviedol nás k sebe a ukázal nám v čom má náš život zmysel. Inak mám mnoho bratrancov a sesterníc s ktorými som v kontakte a často si spolu aj zavoláme. Moja rodina býva prevažne na východe, v Košiciach, v Kysaku či v Prešove.

6. Ako sa Vám páči u nás v Turci? Boli ste tu už niekedy predtým? Priznám sa, že predtým som bol len dvakrát v Martine. Turiec je krásne miesto. Fascinujú ma najmä tie kopce, posiate ihličnanmi, ktoré mi pripomínajú vysokohorské prostredie, ktoré mi tak prilínulo k srdcu. V Blatnici, kde bývam je fara položená priamo pod lesom. Svieži ranný vzduch je neporovnateľný s tým mestským. Ľudia sú milí, ústretoví, či už v Necpaloch alebo v Blatnici.

7. Ste tu síce ešte pomerne krátko, ale môžete už teraz porovnať košický a nepalský CZ? Pracovali ste aj tam s mládežou? Ak môžem, porovnam obišovský CZ pretože v ňom som vyrastal a v ňom som slúžieval viac ako v Košiciach. Čo sa týka počtu duší nepalský CZ je asi 3 krát väčší ako obišovský CZ. Je tu veľká príležitost pre misijnú prácu, ktorá by podchytila aj ostatných členov CZ, ktorí ostávajú vo svojej anonymite. Ale tak to je aj u nás. Je určitá skupina ľudí, ktorí sú zapálení pre prácu v zbere a ostatní stoja akosi bokom. Buď ich to nezaujíma, alebo si nevedia nájsť cestu do zboru. Preto je aj na nás, ako duchovných pastierov stále znova a znova pozývať. Veľmi si vážim aj službu br. seniora J. Havrilu, ktorý neochvejne, nanovo zvoláva či už mladých, alebo starších na rôzne akcie, ktoré sa konajú v zbere. Tak ako aj tu, aj u nás funguje detská besiedka, stretávanie mládeže, spevokolu. Novinkou pre mňa je detský spevokol. Páči sa mi nadšenie u mladých, ktorí s radosťou prichádzajú či už na stretnutie mládeže detského spevokolu alebo služieb Božích. Je to aj pre mňa osobným povzbudením a radosťou, že spoločne môžeme budovať kráľovstvo Božie už tu na zemi. S mládežou som u nás pracoval len sporadicky. Keďže som študoval v Bratislave, tak príležitostí a možností poslúžiť na našej mládeži bolo len menej.

8. Čo by ste odkázali čitateľom ŠL? Nech časopis, ktorý im prináša aj náš CZ je pre nich príjemným čítaním, aby si každý čitateľ našiel tú svoju rubriku, ktorá ho zaujme. Tým chcem zároveň aj povzbudiť nádejných prispievateľov, aby sa nebáli a svoje príspevky posunuli k nám do redakcie. Budeme radi, ak aj takýmto spôsobom budú môcť poslúžiť v CZ.

Za rozhovor bratovi kaplánovi ďakuje a Božie požehnanie v službe

praje **Ad'a Bartošová**

Škarupovci na novom pôsobisku

Rozhovor s Martinom a Evkou Škarupovcami pripravila Janka Zacharová zo Žabokriek a sme radi, že napriek veľkej pracovnej vyťažnosti sa Škarupovcom podarilo na tieto otázky odpovedať. Prežili sme s nimi v našom cirkevnom zbore mnohé požehnané chvíle a preto nás zaujíma, ako sa im darí na novom pôsobisku.

Porozprávajte nám v skratke niečo o vašom novom pôsobisku.

- Náš cirkevný zbor patrí do Šarišsko-zemplínskeho seniorátu. Nachádza sa medzi Prešovom a Vranovom nad Topľou, presne na pol cesty. Hanušovce nad Topľou majú primát mesta. Na území mesta pôsobí okrem našej cirkvi aj rímskokatolícka a gréckokatolícka cirkev. Teda máme tu tri kostoly týchto konfesií. Náš zbor má vyše 2000 duší. Skladá sa z matkocirkvi, ktorá je v Hanušovciach, potom z dcérocirkvi Pavlovce, Petrovce a Medzianky. Na území zboru sú štyri kostoly, v ktorých sú pravidelne každú nedeľu hlavné služby Božie. Okrem toho máme raz v mesiaci nešporné služby Božie na filii Vlača.

Zborových aktivít je tu veľa. Cez deti, dorast, mládež, spoločenstvo mužov, žien, spevokoly detí, mládeže, dospelých. To, že zbor patrí medzi živé cirkevné zbory je určite zásluha predchodcov, ktorí tu pôsobili (br. farár Ján Bohdan Hroboň a pred nami manželský farársky pár Ján a Eva Kolesárovci).

Od odchodu z nášho cirkevného zboru uplynul mesiac – čo je inak, ako ste čakali? (v pozit. i negat. zmysle)?

- Neprihádzali sme do zboru s ničím zvláštnym. Vedeli sme o tom, že zbor je živý, a že v prvom rade je dôležité pracovať a viesť tie aktivity, ktoré tu fungujú a zžiť sa s prácou v zbore. Na akékoľvek hodnotenie je určite ešte málo času.

Prišli ste do rozbehnutej práce v cirk. zbore, cítite to tak?

- Určite áno. Cítíme a nakoniec aj vidíme záujem mnohých laických pracovníkov o službu v zbore. Z toho máme veľkú radosť, že nie sme v službe sami. Všetci sa podieľame na budovaní Kristovej cirkvi a cítime i zodpovednosť modlitebných zápasov za pasívnych členov.

Čo vám dalo pôsobenie na fare v Necpaloch a v Mošovciach?

- Tak Necpaly ako aj Mošovce boli naše prvé zbory. V nich sme začínali a učili sa službe v cirkvi. V podstate sme prišli do necpalského zboru a do Turčianskeho seniorátu ako čerství absolventi teológie. A po troch rokoch pôsobenie sme boli vychovaní k tomu, aby sme mohli zodpovedne pracovať

a slúžiť ako zboroví farári samostatne. Myslíme si, že aj vďaka týmto vašim zborom, sme mohli prijať toto pozvanie k ďalšej službe a cítiť, že sme ozaj pripravení prevziať zodpovednosť za nový zbor. Tak, ako deti nezabúdajú na svoj rodný domov a rodičov, tak ani my. Síce tu spoznávame nových ľudí a novú Božiu rodinu, predsa sme v myšlienkach a modlitbách s vami.

Aké vekové kategórie navštevujú u vás služby Božie?

- Na služby Božie prichádzajú v zastúpení všetky vekové kategórie. Teší nás, že vidíme život v rodinách, že vidíme modliacich sa otcov, ako vychovávajú svoje deti a vedú ich k viere v Pána Boha. Teší nás to, že vidíme záujem mladých pre život v manželstve a zodpovednosť za kresťanskú výchovu detí. No vidíme, že aj tu je dosť ľudí, ktorým viera v Boha je ľahostajnou. Aj tu sú mladí, ktorí radšej milujú veci svetské, než náboženské. V tomto vidíme misijné pole našej vzájomnej služby.

Máte aj spevokol?

- máme spevokol dospelých v Hanušovciach a druhý v Petrovciach. Mládež má tiež svoj spevokol a hudobnú skupinu EFATA a pred naším príchodom tu bol aj detský spevokol. Ten plánujeme v najbližšom čase pozvať k ďalšiemu stretávaniu sa.

Čo by ste na záver chceli odkázať našim cirkevníkom?

- Dnes (sobota 27.9.) sme mali „Veľkú detskú besiedku“, na ktorej ústrednou zvesťou bol biblický verš z knihy Józuovej z prvej kapitoly, deviaty verš: „Buď silný a odvážny. Nestrachuj sa a nezúfaj! Lebo Hospodin tvoj Boh bude s tebou kamkoľvek pôjdeš.“

Buďme teda ozaj všetci na ceste našej viery a v hľadaní toho spoločného v Ježišovi Kristovi silní a odvážni. Nech cítime, že nie sme opustení v ničom a nikde. Všade tam, kde žijeme, všade tam je s nami náš Pán, a preto nemusíme mať strach obávať sa akýchkoľvek okolností. To vám prajeme a želáme.

Škarupovci, Hanušovce nad Topľou

Nešporné služby Božie v Žabokrekoch
s M.Škarupom a T.Germanom

Podakovanie M.Škarupovi na služ-
bách Božích v Nepcaloch predsedníc-
tvom cirk. zboru, zaspievali
aj Nepcalské nezábudky

Rozlúčková párty s bratom farárom Škarupom - naším Maťkom

... všetci sme ho mali veľmi radi, pre viacerých z nás bol nielen pán kaplán, neskôr pán farár, ale hlavne super človek, ktorý nám VŽDY pomohol, keď sme niečo potrebovali. Veľakrát, keď nás viezol z mládeže domov, sme len tak zastavili a rozprávali sa o tom, čo nás trápilo ... a nie vždy to bolo bez sĺz, ale dostávali sme rady, ktoré pomohli. Preto sme sa rozhodli, že za všetko, čo pre nás urobil, sa treba nejako odvdáčiť.

Všetko začalo asi tým, že Miška Bartošová a ja sme boli jeden deň v meste a napadlo nám, že mu spravíme rozlúčkovú párty s mládežou. Bolo to super, pretože sme hneď všetko rozplánovali a začali s prípravami. Najprv sme nakúpili darčeky pre všetkých troch ... pre Maťka, Evku a Dorotku. Rozhodli sme sa, že mu zložíme aj pesničku a hneď na druhý deň sme s Miškou najprv na zastávke, popri čakaní na autobus, skladali pieseň. Slová nám len tak samé vychádzali z úst. A tak sme strávili celý deň skladaním piesne, a to nielen slov, ale aj hudby. Bolo to namáhavé, ale čo by sme pre Maťka nespravili? Popri skladaní sme piekli aj tortu, s ktorou nám pomáhala teta Bartošová a Tánička Šípková. Veď torta nemohla chýbať na poriadnej rozlúčke! Bola 2-poschodová a výborná. A keď sme už mali aj pieseň aj tortu hotovú, vybrali sme sa od Bartošov ku nám do Belej, aby sme dorobili posledný darček. S týmto nám pomáhala moja mama. Aby ste vedeli aj vy, čo sme

vymysleli, tak aj vám ten darček trochu opíšem. Kúpili sme rám na obraz, taký dosť veľký a dali sme vyvolať veľmi veľa našich spoločných fotiek. Fotky sme všelijako postrihali a lepili sme ich na podložku, ktorá bola v ráme. Bolo to vlastne také tablo, ale myslím, že pre našu milú rodinku Škarupovú to je i bude pekná pamiatka na ich prvé pôsobisko. Keď to bolo všetko pripravené, vybrali sme sa do Mošoviec na faru spolu s ďalšími mládežníkmi. Maťo vtedy nebol doma, my sme spoločne vyzdobili obývačku, ako sa na takú párty patrí, no zrazu prišla pani farárka Evka, že Maťo už prišiel domov! My sme však ešte čakali ďalších mládežníkov. Rýchlo sme sa skryli a dúfali, že nepríde do obývačky. Pán Boh to dobre zariadil, Maťo si prišiel iba vziať plavky, pretože išiel s chlapcami, ktorí mu pomáhali v ten deň na fare v Necpaloch s drevom, na kúpalisko. Aj tú prácu s drevom sme dohodli s pánom seniorom, aby nebol Maťko doma, keď prídeme chystať výzdobu. O pol piatej sme tam už boli naozaj všetci a len sme čakali, čakali a čakali, až sme prečkali asi 3 hodiny, kým s chlapcami z kúpaliska prišiel. A potom konečne mohlo všetko začať. Rýchlo sme sa všetci postavili oproti dverám, zapálili sviečky na torte a keď Maťko prišiel do izby, začali sme spievať. Najprv hneď zavrel dvere a potom prišiel a sadol si do svojho obľúbeného kresla. Nebolo to ľahké ani pre nás, ani pre neho, pretože slová našej piesne boli naozaj silné. Ale prežili sme krásny večer. Bolo okolo toho veľa zábavy a vymysleli sme ešte také žartíky, ale to už nejdem písať, všetko ostatné zostáva naším tajomstvom ... Ďakujeme Pánu Bohu, že nám dal chuť a nápady ako sa rozlúčiť s tými, ktorých sme mali a stále máme veľmi radi!!!

Lucia Kral'ovanská, 16 rokov, Belá

Na návšteve u priateľov v Hrádku (Sliezsko – Česká republika)

Na stretnutí kresťanov šiestich národov v Bratislave sa v Dunajskej Lužnej zrodila myšlienka vzájomného poznania a nadviazania duchovných kontaktov s SECAV v Hrádku v Českej republike. Na „svedomí“ ju mali naši mládežníci, členovia detско - mládežníckeho spevokolu v Nepochloch. Kým starší účastníci tejto akcie besedovali s hosťami, deťom a hlavne dospievajúcej mládeži učarila hudobná skupina „Akustica“ z už spomínaného Hrádku, konkrétne jej rokový štýl, jej svojské vyjadrenie lásky k Bohu a viery v Boha. Po spojení sa s hrádockým pastorm bol náš mladý spevokol pozvaný na návštevu do Sliezska. Určite to nebolo len tak. Mládež si pri pesničkách a hudbe skratka porozumela – navzájom.

A tak naši mladí speváci spolu s niekoľkými staršími členmi nepochského evanjelického cirkevného zboru vycestovali dňa 12. septembra 2008 na menší výlet. Uskutočnil sa v dňoch 12. – 14. septembra 2008. Jeho program bol pestrý. Náladu nám nepokazilo ani náhle zhoršenie počasia – ochladenie. Pricestovali sme vlakom. Tento spôsob dopravy je vždy pre deti veľkým zážitkom. Po príchode do Hrádku si nás mládežníci z domáceho cirk. zboru vyzdvihli už na vlakovej stanici. Odtiaľ viedla naša cesta do zborovej siene hrádockej fary. Nasledovalo oficiálne privítanie, pohostenie i „zoznamka“.

aj v dvoch rečiach, teda slovensko-poľsky. Nebolo treba prekladať.

Nastal čas odchodu do rodín, ktoré sa o nás počas zájazdu ochotne starali. Poskytli nám nocľah i pohostenie. Cítili sme sa ako doma medzi svojimi.

Druhý deň sme si vyplnili športom. V športovej hale vo Vedryni neďaleko Trínca si každý z nás zašportoval podľa chuti. My starší sme si spolu s niekoľkými mladými vyskúšali bowling (kolky), iní zase hrali stolný tenis či tenis. V čase

obeda sme sa presunuli na záhradu (samotu) pri lese, kde žije kurátorka domáceho ev. a. v. zboru. Deti prežívali krásne spoločné chvíle pri hrách v romantickom prostredí, mládež sa zabávala pri loptových hrách, dospelí viedli družné rozhovory. Popoludní nacvičoval náš detsko - mládežnícky spevokol piesne pred hrádockým nedeľným vystúpením v kostole a v kultúrnom dome. V závere

bol ešte športový deň spestrený opakaním nad ohniskom. „Naši domáci“ si nás opäť vyzdvihli a odviezli na prenocovanie. Na tretí deň v nedeľu sme sa zúčastnili služieb Božích v kostole o 10,30 hod. V ich programe bolo zaradené aj vystúpenie detsko-mládežníckeho speváckeho zboru z Necpál. Kázňou poslužil aj brat senior Mgr. Jozef Havrila. Jej ústrednou

myšlienkou bol veršík z 1. listu Timoteovi 1,15: „Verná je to reč a hodná, aby ju všetci prijali, že Ježiš Kristus prišiel na svet, aby spasil hriešnikov...“ Na základe tohto veršíka poukázal na potrebu šírenia zvesti o príchode Pána Ježiša Krista, ktorý má čo povedať aj dnešnému človeku a môže zmeniť jeho hriešne srdce ako aj celý život človeka.

Služby Božie viedol pastor tamojšej Sliezskej evanjelickej cirkvi v českom jazyku. Popoludní okolo 14,00 - 15,00 hod. náš detsko - mládežnícky spevokol vystúpil ešte so svojim programom duchovných piesní. A bolo čo počúvať. Nadšený a precítený spevácky výkon mladých Nepalčanov zaujal domácich divákov. Dosvedčovali to úsmevy samotných spevákov i hrádockej mládeže a dlhotrvajúci potlesk. Po našom spevokole ešte vystúpila domáca evanjelická hudobná skupina Akustica. My sme však už boli na odchode. Vzorní hostitelia nás všetkých poodvážali osobnými autami na vlak do Třinca. Odtiaľ sme rýchlikom i osobným vlakom odcestovali domov.

Návšteva v Hrádku splnila očakávania. Poďakovanie za jej zorganizovanie patrí obom ev. a. v. kňazom: bratovi Erichovi Bocekovi, domácejmu hrádockému pastorovi a samozrejme aj bratovi seniorovi Mgr. Jozefovi Havri-

lovi. Predovšetkým ich zásluhou mohol náš mladý spevokol ukázať svoje umenie i v zahraničí. Nedá sa obísť ani slečna Anička Záborská, diri-

gentka nepalského spevokolu. Opäť sme sa presvedčili, aká dôležitá je dlhodobá nadšená práca s deťmi. No ani ďalší dospelí účastníci zázrazdu nestáli bokom. Pomohli pedagogicky i organizačne. A naši hostitelia – tí boli jednoducho fantastickí. Ako schopní organizátori, duchovne vyspelí kresťania s veľkou vierou a láskou k Bohu, ako štedrý hostitelia, jednoduchí a úprimní ľudia, ktorí sú hrdí na svoje Sliezsko, na svoju čarokrásnu prírodu. Máme čo robiť, aby sme im ich pohostinnosť a úprimnosť pri ich návšteve v Nepaloch vrátili. Potvrdila sa stará pravda, že keď ľudia žijú v tvrdších prírodných, ekonomických či národnostných podmienkach, sú obyčajne úprimnejší, zbožnejší a lepší.

Mgr. Július Jarkovský

H R Á D E K 2008

Jedna veľká rodina...

Ďakujem Pánovi!!! Prečo som začala takouto vetou!? Je to jednoduché, ďakujem Pánovi za to, že som mohla ísť do Čiech, spoznať tam veľa skvelých ľudí a naučiť sa niečo nové. Moje dojmy z Hrádku sú asi všetky pozitívne, pretože tam nemalo byť čo zlé. No, okrem tej zimy, ale za to my už nemôžeme. V Hrádku sa mi asi najviac páčilo to, že bez rozdielu v tom, že by sme sa niektorí poznali, boli sme všetci ako jedna veľká rodina. Veľmi sa mi páčilo, že sme všetky aktivity robili spolu. Myslím tým napríklad spoločnú opekačku, pri ktorej som mala veľmi dobrý pocit, spoločný výlet, hry ... Naučila som sa nové pesničky a obohatila o nové poznatky. Milo ma prekvapilo, akí boli ľudia pohostinní. Hneď v prvých hodinách príchodu do Hrádku som to zistila, a nielen ja, ale určite aj ostatní. Naozaj, starali sa o nás veľmi pekne, za čo im všetkým Ďakujeme.

Tak, aby som Vám všetkým priblížila, ako to tam vlastne bolo, kde sme bývali a podobne ... Ubytovali nás v rodinách, v ktorých nechýbala „rodinná atmosféra“. Poniektorí sa dostali do rodiny ku starším, iní zase do mladej rodiny, ale veselosti určite nikde nechýbalo. Smerujem hlavne k tomu, že v rodine, v ktorej som bola ja (tiež Janka Havrilová, Lucka Kral'ovanská, Ad'ka Kral'ovanská, Emka Kral'ovanská, Tánička Šípková a Da'lo Sumka) bolo veľmi dobre. Teta Marta, naša domáca hosťiteľka, mala čo robiť, pretože z počtu 4 ľudí, ktorí mali na začiatku u nej spať, bolo nakoniec 7 ľudí – hostí! Aj napriek tomu, že nás prišlo viac, nemala problém otvoriť svoj príbytok i srdce aj pre ďalších a každému nášť nejaké miestočko. Hm, mali sme veselo. Trošku k tejto rodine: ako som sa na začiatku dozvedela, táto rodina všetko spoluorganizovala. Musím ich pochváliť, všetko bolo super. Celkovo som si to všetko predstavovala úplne inak. Myslela som si, že nebudeme mať taký pestrý program, že to nebude všetko také nabité a samozrejme perfektné. Prešlo to strašne rýchlo. Naozaj som veľmi milo prekvapená. Veľmi dobre nám bolo tiež v športovej hale susednej obce, kde sme strávili dopoludnie v sobotu. Mohli sme si tam zahrať bowling, tenis, stolný tenis a pre „menších členov“ výletu bolo asi najzábavnejšie skákanie na trampolíne. Snáď najväčší zážitok, ktorý som mala z celého výletu, ale aj celkovo v celom mojom pôsobení v detsko-mládežníckom spevokole (2 mesiace), bol náš vlastný KONCERT. Áno, koncertov a vystúpení sme mali už veľa, ale tento bol o niečo zaujímavejší. Všetka atmosféra, ktorá tam vládla a tá tréma, ktorú sme všetci mali, no proste v tom okamihu sme sa všetci určite cítili ako naozajstní speváci. Po skončení nášho koncertu nasledovalo lúčenie s našimi super kamarátmi. Ach, budú nám chýbať! A potom už len cesta domov. Týmto by som chcela naozaj poďakovať všetkým, ktorí tento výlet zorganizovali, ale hlavne nášmu Pánovi, pretože bez Neho by to nebolo možné!

Michaela Bartošová, 15 rokov, Žabokreký

Krátka história sliezskeho evanjelického zboru v Hrádku

Až do čias vzniku vlastného samostatného zboru patrili hrádockí evanjelici do ev. a. v. zboru v Bytčici (vznik v r. 1782) a potom do ev. a. v. zboru v Návsi (vznik v r. 1791). V roku 1923 však vyvrcholilo úsilie hrádockých evanjelikov mať v obci aj svoj vlastný kostol. Keďže už v obci jestvovalo prvé presbyterstvo (založené v r. 1921), rozhodlo sa kúpiť pozemok na cintorín. A tak vznikla aj cintorínska kaplnka. Postupne sa rozrástla na menší kostolík. Ten vznikol v roku 1923-1924. Za necelý rok bol postavený! Aj vďaka úsiliu a túžbe hrádockých evanjelikov mať vlastný Boží chrám a nesmiernemu Božiemu požehnanu (11 mesiacov). Aby sa tak stalo, boli potrebné peniaze, veľa peňazí. Mecenášom kostola sa stal tunajší rodák Ján Nikodém z Ameriky. Do celkových finančných nákladov, použitých pri výstavbe kostola (73 361 korún) prispel svojím finančným darom 38 370 korún. Pôvodne mal kostol tri zvony, dnes iba jeden. Dva boli rekvirované počas 2. svetovej vojny nemeckou brannou mocou. Slávnostným rokom pre evanjelikov v Hrádku bol rok 1950. Vtedy bol totiž založený samostatný sliezske ev. a. v. cirkevný zbor. Odtedy sa každú nedeľu kresťania – evanjelici stretávajú pri spoločných pobožnostiach aby chválili Pána Boha. Evanjelici v Hrádku sa dlho usilovali aj o vybudovanie zborového domu. To sa im podarilo až v roku 1969 (2.11. 1969). Od tých čias sa usilovali každý rok o nejakú zmenu na kostole, ktorá by priniesla niečo dobré pre zbor. Tak napríklad v r. 1951 miestny ev. a. v. zbor zakúpil nové varhany, neskôr bola cesta do kostola vysypaná štrkom. V roku 1962 bola dodaná a inštalovaná nová kazateľňa. Kostol bol vyhrievaný akumuláčnými pecami, dnes plynom. V poslednom období sa rekonštruovalo vstupné schodište do kostola a jeho okolie. Zlepšil sa tým pohyb veriacich v okolí kostola. Prispelo k tomu aj polozenie zámkovej dlažby na chodníky. Veď sa prakticky nachádza uprostred cintorína, čo bolo problematické zvlášť pri nepriaznivom počasí.

Kostolík má krásnu polohu. Dovidieť naň z každého miesta v Hrádku i opačne.

V časopise venovanom 80. výročiu vzniku ev. a. v. kostola v tejto sliezskej obci zakončila svoje spomienky bývalá miestna farárka Anna Bystrzycká takto:

Niech (aj) Pan Bóg blagosławi temu zborowi. Niech(aj) każdy wychodzac po nabozenstwie z kosciółka w Gródku, widzacz wspaniale Beskidy i przepiekne niebo /tylko tutaj možno widziec takie (niebo) zostane wiernym aż do śmierci.

Nech Pán Boh požehná tomuto zboru. Nech každý, kto vyjde po službách Božích z kostolíka v Hrádku a vidí spanilé Beskydy a čarokrásne nebo (len tu sa dá vidieť také nebo), zostane verným až do smrti.

Samozrejme, že celý historický vývoj ev. a. v. zboru sa neobišiel bez problémov. Pripomenul ich v už spomínanom časopise brat pastor Erich Bocek. Evanjelici

v Hrádku okúsili veľa príkoria: národnostné rozpory v 20.-tych rokoch 20. storočia (vznik ČSR) i v r. 1938 pred 2. svetovou vojnou (nezhody Poliaci – Česi), počas 2. sv. vojny, v časoch násilnej ateizácie, pri zakladaní JRD, počas odchodu mnohých miestnych evanjelikov do Cirkvi bratskej, pri rozštiepení ev. a. v. zboru na zbor Sliezskej cirkvi ev a. v. a zbor Luterskej cirkvi evanjelickej a. v.

Malý počet veriacich (200), ale s veľkou vierou a láskou k Bohu. Pracujú po duchovnej i hospodárskej stránke na povznesení svojho zboru v nádeji, že Pán Boh bude nad nimi držať aj naďalej ochrannú ruku. To im zo srdca všetci prajeme.

Mgr. Július Jarkovský

LETNÝ BIBLICKÝ TÁBOR

Tak ako je to už v našom cirkevnom zbore zvykom, aj toto leto sme sa vybrali do letného biblického tábora. Už po minulé roky sa nám v Janoškovom dome páčilo a tak sme sa tam vybrali aj tento rok. O 11:26 sa na stanici vo Vrútkach ozvala píšťalka výpravcu. Tá oznamovala odchod vlaku, v ktorom sedela väčšina účastníkov tábora. Niektorí cestovali z Vrútok autom aj spolu s našimi ťažkými ruksakmi a cestovnými taškami. Už vo vlaku boli všetci vo výbornej nálade. Dobrá nálada nás sprevádzala celým táborom.

O skvelý program v tábore sa nám starali naši vedúci. Každý deň bol vyplnený hrami, výletmi, prechádzkami, piesňami a Božím Slovom. Ešte v deň príchodu sme stihli jednu veľmi zaujímavú prechádzku. Spolu s pánom farárom Škarupom sme sa boli pozrieť na pozostatky židovského cintorína, ktorý sa nachádzal kúsok od miesta, kde sme bývali. Bolo to veľmi poučné, pretože sme sa dozvedeli niečo aj o hebrejčine, o jazyku, ktorým židia písali. Ďalšiu prechádzku sme absolvovali hneď na druhý deň. Vybrali sme sa trochu opačným smerom ako deň predtým. Vyšli sme si do lesa a na horskej cestičke si chlapi zahrali futbal.

Ústrednou témou tábora bol „ŽIVOT S BOHOM“, ako ho prežíval chlapec s menom Kevin. Z rozprávania našich vedúcich sme sa dozvedeli o jeho narodení, o tom, ako bol pokrstený, o jeho dospievaní, o jeho osobnom hľadaní Pána Boha, o nástrahách v živote s Bohom a o iných rozhodnutiach, ktoré musel vo svojom živote urobiť. Táto téma bola veľmi zaujímavá a každý si v príbehu o Kevinovi mohol nájsť niečo, čo sa týka jeho a jeho života. Deti v tábore boli veľmi šikovné a spolu s vedúcimi si vytvorili Kevina v životnej veľkosti a to im pomohlo lepšie si ho predstaviť a tak sa vžiť do jeho života.

V stredu do tábora zavítala aj veľmi milá a potešujúca návšteva. A to Jožko Havrila ml. s manželkou Zuzkou a synčekom Matúškom. Zuzka nám poslúžila pekným výkladom a Jožko nás naučil piesne a tiež zaujímavú hru „mačiatko“, ktorá nás všetkých rozosmiala.

Čas v tábore bol vyplnený nielen hrami ale aj nácvikmi detsko – mládežníckeho spevokolu. Pri každom nácviku sme sa dobre bavili. Anička nás naučila nové pesničky a tak sa nám repertoár rozrástol o ďalšie pekné piesne, ktorými môžeme oslavovať Pána. S novými piesňami isto radi poslúžime aj na Službách Božích. Náš spev skvele dopĺňala hudobná skupina v zložení Zuzka Lisá, Miloš Lisý, Táňa Somorová a Anička Záborská. Počas celého tábora na naše hladné brušká dozerali pani kuchárky. Zabezpečovali nám každý deň raňajky, obed aj večeru a varili naozaj super. Veľmi obľúbenou činnosťou detí v tábore boli aj tvorivé dielne. Deti, mládežníci ale aj dospelí si mohli skrátiť čas pri výrobe krásnych záložiek s biblickými veršíkmi a tiež mohli maľovať obrázky alebo sošky zo sadry. Veľmi sa im páčilo aj vyrábanie kvetináčikov, ktoré si sami mohli pomalovať podľa vlastnej predstavivosti.

Na záver tábora sme počas nedeľného dopoludnia poslúžili na službách Božích v Liptovskom Hrádku. Domácich cirkevníkov sme povzbudili pripravenými piesňami a scénkou Báječnej bál. Dlho na nás vďačne spomínali a pani dozorkyňa nám z ich cirkevného zboru poslala aj 1000 korunový milodar na podporu nášho spevokolu.

Čas, ktorý sme strávili v tohtoročnom tábore bol naozaj veľmi požehnaný a my ďakujeme Pánu Bohu za Jeho prítomnosť, ktorú bolo medzi nami cítiť po celý náš pobyt v Liptovskom Hrádku a budeme sa modliť, aby takýchto požehnaných dní v našom cirkevnom zbore bolo čo najviac.

Janka Kováčiková, študentka ev. teológie, Belá

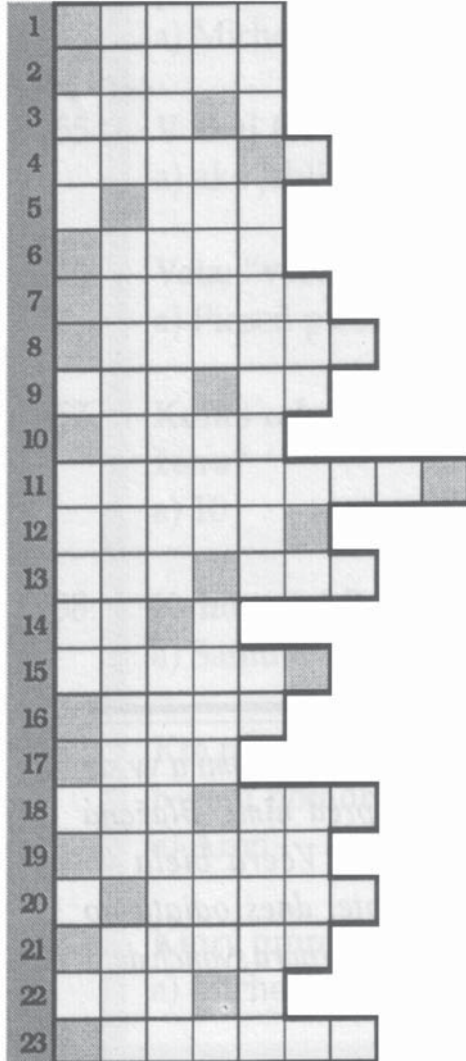

Milí čitatelia !

Teraz sme pripravili dvojstránku pre všetky vekové kategórie. Pre Vás všetkých platí, že ak doručíte správne znenie tajničiek do redakcie, troch z vás určite odmeníme. Obe tajničky sú citáty z Knihy kníh – Biblie.

Prvý citát: „Teraz prepúšťaš, Pane, svojho služobníka (...tajnička...),lebo moje oči videli tvoje spasenie.“

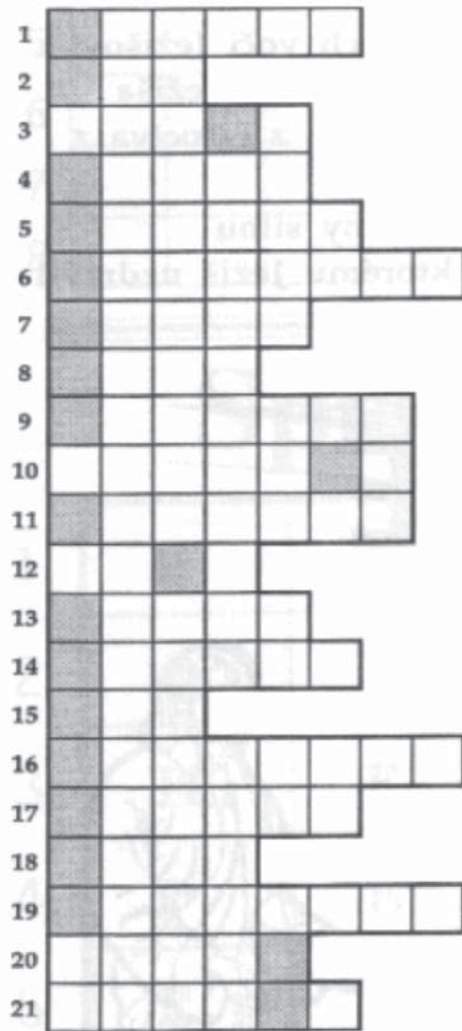
1. Kráľovná, ktorej miesto zaujala Ester
2. Meno (novozmluvného) Saula po obrátení
3. Starý a Nový
4. Izákova žena
5. Autor výroku: „Pán môj a Boh môj“
6. Majžišov svokor
7. Hagarín syn
8. Prvý pán Jozefa Egypťského
9. Mesto, odkiaľ ušiel Lót s rodinou
10. Izraelský kráľ veľký v hriechu aj v pokání
11. Ježiš je Spasiteľ a ...
12. Žena, ktorá odstrihla Samsonovi vlasy
13. Jeden z kňazov, ktorý sa zúčastnil posviacky
hradiab Jeruzalema (Neh 12,42)
14. Meno colníka Matúša
15. „Ja som zasadil, polial, ale Boh dal vzrast;“
(1K 3,6)
16. Sudca, ktorý dal Bohu ľahkomyselný sľub
(Sud 11. kap.)
17. Zvieratá, ktoré usmrtili na púšti mnohých neverných
Izraelcov (4M 21. kap.)
18. Kráľ, ktorý dal sŕať Jána Krstiteľa
19. Sudca a prorok, ktorý pomazal Saula (SZ)
20. Matka Jána Krstiteľa
21. Brat Šimona Petra
22. Meno Boha „Ja som, ktorý som“
23. Dávidov syn, ktorý ho zradil (2S 17. kap.)

Druhý citát: „ (...tajnička...) ,lebo oni dosiahnú milosrdenstvo.“

1. Otec Rebeky (1M 28, 2)
2. Háránov syn (1M 11, 27)
3. Mladá vdova, ktorá sa vydávala za neviestku
(1M 38. kap.)
4. Izmaelova matka (1M 16,15)
5. Brat apoštola Petra (Mt 14,18)
6. Opak farizejov v názore na zmŕtvychvstanie (Mt 22,23)
7. Golgota inak (Luk 23,33)
8. Druhý syn Leinej slúžky Zilpy (Gn 30, 12 - 13)
9. Hodnosť Kaifáša (Mt 26, 57)
10. Otec apoštolov - bratov Jakuba a Jána (Mt 4, 21)
11. Detstvo Ježiša sa spája s mestečkom ...
12. Znak spásy
13. Sestra Lazara a Márie
14. Syn Egypťanky Hagar (Gn 16, 15)
15. Jákobova manželka „s očami bez lesku“
(Gn 29, 16 - 17)
16. Zmluva medzi Bohom a Abrahámom po všetky
pokolenia, týkajúca sa mužov (Gn 17, 9 - 12)
17. Peniaz, ktorý Šimon vybral z ryby, aby zaplatil
chrámovú daň (Mt 17,27)
18. Časť odevu, ktorú si veľkňaz roztrhol
pri vypočutí Ježiša (Mt 26, 65)
19. Desať Božích príkázaní jedným slovom
20. Pôvodné meno apoštola Petra
21. Zamestnanie Matúša Léviho

Veľa múdrosti Vám želá redakcia.

Šťastní výhercovia z predchádzajúceho čísla ŠL 2-08:

Natália Líšková, Žabokreky 341

Timotej Klinec, Košfany 327

Ivan Pavlík, Belá 421

Úspešným riešiteľom blahoželáme a posielame hodnotné odmeny. **(Redakcia)**

Predstavujeme ...

Necpalské nezábudky ... Vieme, o koho ide???

Už je to dosť dávno, čo sme v našom zborovom časopise vyhlásili súťaž o názov nášho zborového detsko-mládežníckeho spevokolu. Ten má za sebou už vyše ročné pôsobenie na pôde domáceho cirkevného zboru, absolvoval však aj výlety do blízkeho či vzdialenejšieho okolia, t. r. v septembri sme zrealizovali aj výlet do Čiech. Až teraz sme však po viacerých rozhodovaniach, vymýšľaniach, premýšľaniach ... dospeli k definitívnemu názvu. Náš detsko-mládežnícky spevokol sa volá „Necpalské nezábudky“. Oslovili sme autorku názvu sestru Mgr. Ľubku Hlinkovú a poprosili ju o niekoľko slov:

1. Aká bola Tvoja reakcia na to, že za názov detsko-mládežníckeho spevokolu bol vybraný práve Tvoj nápad?

Keď som sa dozvedela túto správu, v prvom momente som bola prekvapená, ale musím priznať, že ma to príjemne potešilo. Chcem však podotknúť, že „autorkou“ nie som len ja. Už dávnejšie, keď Zuzka Lisá vyzvala deti, mládež, ale aj dospelých, aby porozmýšľali nad vhodným pomenovaním detsko-mládežníckeho spevokolu, tak sme spoločne s Adkou a Luckou Kral'ovanskou nad týmto uvažovali. Zhodli sme sa na návrhu názvu Nezábudky. Ja som ho asi len nahlas na fare vyslovila. Takže tento návrh nie je len môj.

2. Ako si dospela k návrhu „Nezábudky“? Prečo práve tieto kvietky?

Mňa osobne k tomuto názvu viedli tri skutočnosti.

a/ Náš vzťah k Pánu Bohu

Naša vďaka za všetko čo sme a máme, patrí Pánu Bohu. Na Jeho nekonečnú lásku, dobrotu, ochranu, vedenie nemožno zabudnúť. On je našou pevnou skalou v živote, je našim najlepším priateľom, lekárom, radcom. On nás podopiera v každej životnej situácii, On nás dvíha svojou pravou rukou, keď padáme. Môžeme zabudnúť na to, čo dennodenne prijímame z Jeho dobrotivých rúk? Nemôžeme! Preto názov Nezábudky, aby nám všetkým - dospelým aj deťom pripomínal, aby sme na Pána Boha nezabúdali a v každodennom živote Mu vyjadrovali našu vďačnosť.

b/ Vzťah detí a spevokolu

Detsko-mládežnícky spevokol nie je útvar uzatvorený. Stále Zuzka Lisá s Aničkou Záborskou pozývajú ďalšie deti a mládež, aby rozšírili ich rady. Nezabudni, srdečné pozvanie patrí každému - malým i väčším z cirkevného zboru.

c/ Samotný **kvietok Nezábudka** je veľmi jemný, milý, nenápadný, skromný. Aj

my by sme mali byť takíto. Skromní, vďační, jednoduchí, ale bohatí vo viere, láske, službe.

3. Ako hodnotíš vyše ročné pôsobenie tohto spevokolu?

Nie som odborník na hudbu, preto vyjadrujem len moje pocity z vystúpení spevokolu sluchom obyčajného človeka – laika. Za rok vašej usilovnej práce vidno veľké zmeny. Veľmi ma teší každé vystúpenie spevokolu. Deti spievajú s úžasnou radosťou a chuťou. Vtedy náš Boží stánok omladne a rozkvitne. Zmeny sú viditeľné aj počuteľné. Z vystúpenia na vystúpenie sa kvalita spevu zlepšuje. Moje slová by určite potvrdil aj odborník na spev. Obohatením je určite aj spev za doprovodu ďalších hudobných nástrojov. Vždy ma nadchýna odvaha a spev sólo spevákov. Veľmi sa teším aj na mládežnícke služby Božie.

Za týmito všetkými pozitívnymi zmenami je skrytá mravenčia, precízna, trpezlivá, cieľavedomá práca dirigentky Aničky Záborskej a manželov Zuzky a Miloša Lisých, ale aj ďalších, ktorí sa podieľajú čímkoľvek na práci spevokolu.

Práca s deťmi je veľmi náročná. Veľmi si vážim, čo ste s Božou pomocou spolu s deťmi za jeden rok dokázali. My – diváci počujeme len výsledný efekt, ale za ním sú skryté celé hodiny nácvikov, príprava programov, výber piesní ... Keď je nádherný detský spev na slávu a chválu Božiu spojený s úprimnosťou v srdci, tak je to úžasné! Také ste – Necpalské nezábudky!

Ja osobne, ale aj za sestry a bratov z cirkevného zboru, ďakujem všetkým – deťom i vedúcim - za príjemné chvíle prežité pri vašom speve, za spestrenie služieb Božích, za reprezentáciu cirkevného zboru. Ďakujem bratovi seniorovi za veľkú podporu v tomto ušľachtilom diele. Nadovšetko ďakujem Pánu Bohu a Duchu Svätému, že zapálil srdcia detí a mládeže pre túto službu.

Haleluja!

Chváľte Hospodina!

Lebo je dobré

spevom oslavovať nášho Boha,

lebo chválospev je milý, lúbezný.

Ž 14,1

4. Tvoje prianie Necpalským nezábudkám ...

Pri prvom výročí pôsobenia želim Necpalským nezábudkám z úprímného srdca Božie požehnanie, dobré zdravie, radosť zo spievania, elán, veľa ďalších nových kamarátov do spevokolu. Vedúcim k tomuto želaniam pripájam veľa trpezlivosti, múdrosti a tvorivých nápadov. Všetkým pevnú vieru a mnoho krásnych a nezabudnuteľných chvíľ strávených v Božej blízkosti.

Nech Pán Boh žehná vašu prácu.

Ó Hospodine, Tvoja milosť trvá naveky, neopusť diela svojich rúk.

Ž 138,8

Mgr. Ľubica Hlinková, Belá

Bohoslužby pri príležitosti Poďakovania za úrody zeme

Slovo Božie
zvestoval
br. kaplán
Tomáš German,
vystúpil ev.
detsko-mládež-
nícky spevokol
Necpalské
NEZÁBUDKY,
5.10.2008

Z histórie

V októbri si pripomíname v chráme Božom v Necpaloch 165. – te výročie jeho posvätenia. V písomnostiach sa jeho história dosť podrobne zachovala. O predošlom drevenom artikulárnom chráme z obdobia 1689-1843 vieme už podstatne menej (podrobnejšie nám artikulárny chrám predstavuje na stránkach nášho časopisu p. učiteľ Mgr. Július Jarkovský). Pri výročí posvätenia patrí sa nám pripomenúť si i udalosti, ktoré sa útržkovite z tohto obdobia zachovali. Uvádzam ich nasledovne chronologicky tak, ako boli zapísané v Diariu Samuela Ivanku.

5. mája 1689 v Juštovskej záhrade bolo vyznačené miesto pre drevený artikulárny chrám na pozemku Andreja Jušta, ktorý dostal po prvom známom delení majetku Juštovcov medzi Andrejom, Danielom a Františkom Juštom dňa 16. mája 1668.

Artikulárny drevený kostol v parku bol postavený v r.1689 v Juštovskej záhrade zo smrekového dreva a bol priestranný s dvomi chórmí. Pod oltárom bola krypta, kde boli pochovávaní kňazi. Posledný, Jozef Alexander Labáth, ktorého mŕtvola pri rozoberaní chrámu nebola ešte porušená a pochovaný bol na cintoríne. V krypte bol pochovaný i v Mošovciach umrevší a do Necpál privezený generál Františka Rákocziho Štefan Petróczi.

V roku 1709 sa Folkušovania aj so svojimi susedmi prihlásili k protestantizmu, a tak stratili právo na sebeslavský kostol, ako aj právo sa tam pochovávať.

Roku 1752 zaopatřila manželka Jána Jušta Anna Raymanusová pre necpalský evanjelický chrám Thurzovský oltár vyhotovený v r.1611 pre zámocký kostol na Oravskom zámku. Tam bol oltár, kým si potomci vedeli uctiť pamiatku slávneho palatína Thurzu.

R 1810 si dali páni kompossessori Dulickí vymerať cintorín na Vrzuli, východnom mieste, lebo doposiaľ boli pochovávaní v Necpaloch. Tento cintorín, alebo ináč Krchov, bol posvätený 2. apríla s kázaním slova Božieho, dvojctihodného P. Michala Solnensisa farára necpalského a so spevom nábožných piesní.

21. 7. 1814 podľa doručeného príkazu – súpisu od prisažného reverenda P. Daniela Krudy – superintendenta evanjelickej cirkvi, možno konštatovať, že počet evanjelikov žalostne klesá a k hore uvedenému dňu je ich počet nasledovný:

Žabokreky.....	243
Ďanová.....	406
Dulice.....	142
Necpaly.....	837
Belá.....	898
Folkušová.....	266
Kostolište.....	77
Spolu	2869

8. 11. 1815 superintendent Daniel Krudy pri cirkvi vysoko zaslúžilý slova Božieho kazateľ, v Bratislave zložil svoj úrad po 50-tich rokoch, najprv v B. Bystrici a potom v Bratislave ho príkladne niesol. Cirkev mu za to jeho bývanie až do smrti ponechala.

17. 4. 1815 P. Jušth Gabriel a Búlovský Gabriel aj s ďalšími páni obzreli farský a školský pozemok. „Determino“ (vymedzili) tam pozemok konča fary pod novú školu, a nie tam, kde stála stará škola.

15. 5. 1817. Slávne patrónstvo cirkvi necpalskej, jakožto Veľkomožný pán Jozef Jušth kráľovský radca stoličný vice-comes (úradník) Pán Gabriel Jušth, Jušth Ferenc, notár slávnej turčianskej stolice katolíckemu náboženstvu sa priznávajúci, Pán Velič Petr, Pán Tomka Emerich, P. Búlovský Gabriel a ja (Samuel Ivanka) prehliadali sme necpalsky kostol. Obhliadku sme urobili so záverom, že sa na budúci rok musí podmurovať, ponevaď do zeme velice lehnu a upadol, lebo stĺpy pod ním namiesto fundamentov položené, úplne zhnili skrz naskrz, aj keď boli dubové z dolinských hájov dané a prevezené.

R. 1817. Kostolníkom v Necpaloch bol Ján Medzný. V auguste 1831 umrel na cholere.

2. 11. 1817. Priblížil sa ten čas, keď sa 2. novembra 1817 bude oslavovať 100 rokov pamiatky obnovenia cirkvi evanjelickej podľa zachovania Dr. Martina Luthera. Oslavy sa začali konať v necpalskom evanjelickej chráme v tom čase pod správou slova B. kazateľa Michala Solnensisa a inšpektora Jušth Jozefa, s kurátorom p. Jánom Koričanským a kostolníkom Jánom Medzným. Večer 1.11. sme zvonili oboma zvonmi a aj na svitaní. Potom nasledovala spoveď a slúženie Večere Pánovej, pri ktorej bolo veľké množstvo ľudí, ako na Všetkých svätých bolo možné vidieť. Potom sa spievali antifóny, celkom šesť. Ďalej pokračovalo kázanie so žalmami a posvätenie chleba, vína a nakoniec ofera s Večerou Pána. Po obede sa spievali piesne z prvého dielu Augsburg. vyznania.

Toto výročie neslávili iba evanjelici, ale aj „reformáti“ v Rábe tento sviatok slávil. Rovnako aj na Morave a v Čechách aj „Helvéti“ to podobne urobili. Či aj na iných miestach oslavovali, to neviem, lebo som sa nemohol dopýtať.

R. 1817. Obyvatelia Necpál začali vozíť kameň na plot okolo nového cintorína, avšak takým tempom, že ho ani za 50 rokov nepostavia.

13. 5. 1818. Pod kurátorstvom Jána Koričanského necpalska cirkev začala farské a školské humná a maštale prestavovať. Skaly a vápno k podmurovaniu kostola, cintorína a k výstavbe novej zvonice zhromažďovať.

21. 12. 1819. Pán Ján Koričanský (kurátor) dostal zaplatené za svoj dom v Necpaloch cez p. Jušth Jozefa, lebo sa presťahoval do Krupiny k svojej dcére Márii a to s mnohou bolesťou a veľkým ublížením svojho majetku a stratou nábytku v cene celkovej za 800 strieborných. Dostal iba 145 zlatých šajnových a to od Jušth Františka. Odobral sa s plačom a mnohými slzami trpkosti, čo ani opísať nemožno. No a v r. 1821 sa presťahoval do Tisovca k dcére Zuzane a neskôr v r. 1825 v „Czabe“ pri svojom synovi Jánovi dokončil púť svojho života.

31. 5. 1821. Vo všetkých turčianskych ev. kostoloch sa konali slávnostné „Te Deum laudamus,“ a to na Vstúpenie Pána za prijatie pokoja – mieru. U nás v Necpaloch to bolo ešte slávnostnejšie aj so strieľaním z mažiarov na náklady konsiliára p. Jušth Jozefa s pánom Jušth Gabrielom. Pred týmto slávnostným dňom pribíjali smrekový a jedľový šindol na strechu kostola v Necpaloch pod kurátorstvom Matúša Skuhru na tej strane od fary, potom aj z druhej.

V júni 1824 cintorín v Necpaloch dal obmurovať p. Jušth Jozef a pre seba miesto vybraté si pripravil a dal urobiť obruby.

16. 7. 1828. U Šarkana, ináč Skuhru Matúša, kurátora necpálskej evanj. cirkvi, po obede z garbiarne vyšľahol oheň a bol veľký. Obyvatelia boli doma, strechy boli mokré a vietor nefúkal, tak oheň rýchlo uhasili.

V období rokov **1835 -1843**, kedy sa datuje výstavba murovaného kostola v Necpaloch, pôsobili traja farári:

Jozef Alexander Labáth z Turieho Poľa od 26. októbra 1822

Ján Ďanovský, rodák z Necpál

Samuel Láni zo Súľova od 24. apríla 1841 až do smrti 24. augusta 1879.

MVDr. Miloslav Kováčik, Necpaly

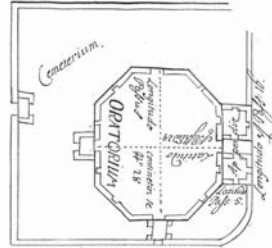

Z histórie zboru Nepalský evanjelický artikulárny chrám

II. časť

Milí bratia a sestry!

V minulom čísle nášho časopisu sme uverejnili prvú kópiu pôdorysu nepalského artikulárneho evanjelického chrámu. Teraz zverejňujeme druhú. Prvá bola bez prístavby, druhá už s prístavbou. Pravdepodobne ju tvorili sakristia a zborová sieň. Svedčí o tom zápis z cirkevného konventu zo dňa 29.6.1833, ktorý sa konal v artikulárnom kostole. Citujem: „Anno 1833. Roku 1833. Dne 29. Juniuse na den S. Petra a Pawla držaný byl w kostole pri přítomnosti mnosstw Sl. patronstw Cirkevny konvent, na ktorom se o wstavbenj nasseho chramu Murovaného spolu y Zweži gednalo ...“ Pousilujem sa oba pôdorysy presne popísať. Pre vysvetlenie uvádzam preklad latinských pomenovaní:

cemeterium = cintorín

oratorium = modlitebňa

longitudo = dĺžka

latitudo = šírka

passus = dvojkrok /5 stôp = 1,48 m/

longitudo continet in se passus No 28 = má dĺžku 28 dvojkrokov

latitudo continet in se passus No 24 = má šírku 24 dvojkrokov

No - numerus = číslo

appendic = prístavba

est = je

rozmery artikulárneho kostola:

dĺžka = 41,5 m /41,44 m/

šírka = 35,5 m /35,52 m/

prístavba:

dĺžka = 23,5 m /23,68 m/

šírka 7,5 m /7,40 m/

brána / dvere, vstup/ do areálu artikulárneho chrámu Božieho – od severu

3 brány / dvere, vstupy / do kostola:

severná /zo severu/ - septentrionem

západná /zo západu/ - occidentem

južná /z juhu/ - meridiem

pôdorys – oktogónny tvar (osemuholník)

os pôdorysu – grécky kríž (rovnaké ramená križa S - J)

Areál kostola s cintorínom bol pôvodne ohradený dreveným plotom. Potvrďuje to zápis z cirkevného konventu z 23. januára 1831. Citujem: „Ponewač parkani! okolo kostola a Fari welmi sa wysusenje, determinowalo se tak, aby na stłpi potrebné drewo nasledugicym poradkem dedini dawali, a syce:

Neczpall na 20 stĺpov
 Bella na 20 stĺpov
 Folkušowa na 5 stĺpov
 Dulicze na 5 stĺpov.“

Aj vstupné brány boli drevené. Nad chrámom, jeho jednotlivými bránami naši predkovia zanechali tieto latinské odkazy (žiaľ iba v zápise z kanonickej vizitácie Daniela Krudiho, superintendenta Dunajského dištriktu z roku 1803):

„**Inscriptio templi ab exius /?/ haec est:**

Nad vchodom /?/ do chrámu je umiestnený tento nápis:

Molitor: Ioannes Sstastny, Matthias y Ondreg Kalina

Stavitel: Ján Šťastný, Matej i Ondrej Kalina
 Chrám tento wistawili ke cti Hospodina A.D. 1752

Supra Ianuam templi versus occidentem:

Nad západnou bránou chrámu:

HoC regIna tVo Maria theresia nVtV. Apia noVeLLa streVes Dlvno eXstrVIt honorl. QVaesVMVs ergo pater benedIC reglqVe greglqVe qVo tIbl qVaesItIs preCioso sanqVIne ChrIsl.

Na tomto mieste z Tvojho príkazu kráľovná Mária Terézia dala postaviť k Božej úcte nové štíty /?/. Vyprosujeme teda, Otče, dobrodenie kráľovi i celému zboru, ktorý je Tebe vyvolený skrze drahocennú krv Kristovu.

Supra Ianuam versus Septentrionem:

Nad severnou bránou:

Deo fLaCiente Cor Mariae Theresiae haec DoMVs est ChrIsto ChrIslIqVe DICata CohortI: Nemo sacrum violet deducetque locum.

Boh obmäkčil srdce Márie Terézie a tento chrám bol zasvätený Kristovi a Jeho zástupom: Nech nikto toto sväté miesto nezneuctí a neznesväťi.

Supra Ianuam versus meridiem:

Nad južnou bránou:

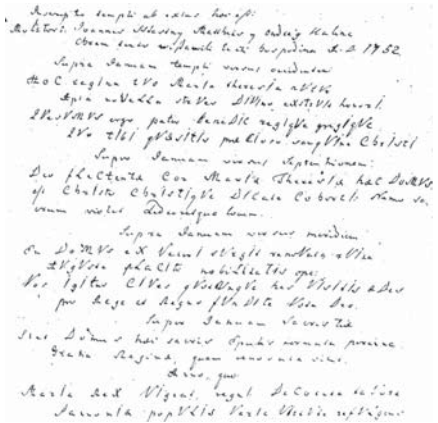
En DoMVs eX Velerl svrgIt renoVata rVIna AVGVsta pLaCItto noblItatIs ope: Vos Igltur CIVes qVodCVnqVe has VIsItIs a Deo /?/ Pro Rege et Regno fVnDItE Vota Deo.

Hľa, posvätný chrám vybranými prostriedkami šľachty obnovený povstal zo starých ruín. Vy teda, občania, kedykoľvek vstúpite do chrámu, šírte modlitby k Bohu pre kráľa a kráľovstvo.

Supra Ianuam Sacristiae:

Nad bránou sakristie:

Stet Domus haec sacris Epulis formata perinne /?/. Gratia Reginae qvam renovata sitis. Anno qvo. Marla reX Vigeat regnl. DeCorata faVore Pannonlae popVLIIs Varla VlrIVte reVlGens.

Nech tento chrám, ktorý vďaka kráľovnej bol obnovený, sa stane miestom posvätných hostín. V tom roku. Mária, vládkyňa kráľovstva, nech prekvitá, oslávená priazňou národov Pannónie², žiariaca rôznymi cnosťami.

Čím sú pre nás tieto latinské nápisy zaujímavé? Hlavne tým, že sa z nich dozvedáme mená stavitelov artikulórného chrámu, zrejme zručných tesárov, ako aj rok, kedy ho postavili. Zo zápisov nad vchodovými bránami do kostola sa dá vyčítať historická doba. Nečudujme sa, že ústrednou postavou (osobou) jednotlivých zápisov je Mária Terézia, rakúska a samozrejme aj uhorská panovníčka – kráľovná. Je to centralizmus v cirkevnej praxi. Takto treba chápať aj glorifikovanie jej osoby. Bola to ona, ktorá povolila renovovať, resp. znovupostaviť artikulórný chrám. No zároveň tieto nápisy potvrdzujú hlbokú vieru a úctu k Bohu. Potvrdzujú, aký mali naši predkovia vrúcny vzťah k svojmu chrámu.

Z architektonického pohľadu bol necpalský artikulórný chrám výnimočný. Mal totiž osemuholníkový (oktogónny) pôdorys. Všetky doteraz zachované drevené artikulórne kostoly nesú so sebou aj dedičstvo predchádzajúcej doby, a to architektúry s predĺženou loďou a pozdĺžnou osou v tvare gréckeho kríža. Zhora bol chrám pred poveternostnými vplyvmi chránený sedlovou šindľovou strechou. Môžeme iba predpokladať, že mal viac okien a že boli aj vzhľadom na jeho šírku a dĺžku veľké. Zo slohového hľadiska niesol v sebe zrejme prvky neskorej renesancie a včasného baroka. Určite tu boli aj prvky ľudovej architektúry. Je známe, že renesancia v umení, predovšetkým v stavitelstve (architektúre), znamenala určitý návrat k antike, teda k gréckemu a rímskemu stavitel'skému umeniu. Rímske arény (koloseá, amfiteátre) v mnohom pripomínajú zvláštny pôdorys tohto kostola. Keď si ešte kostol vo svojej predstave doplníme dvojíťmi chórmí (emporami) so stupňovite osadenými lavicami zdola nahor, možno sa nachádzame práve v takejto aréne. Chrám bol orientovaný v smere východ-západ. Dá sa to vyčítať z nasledujúcich latinských zápisov:

„Chori in eodem templo sunt duplicas...

Chóry v kostole sú taktiež dvojité...

Ara in hocce templo orientum versus posita...

Oltár v tomto kostole je východným smerom postavený...

Zaujímavé je aj porovnanie (analogia) architektúry oboch necpalských kostolov – toho už nejestvujúceho artikulórného a súčasného. Terajší chrám Boží má centrálnu dispozíciu na oválnom (eliptickom) pôdoryse. Tvorí sieňový priestor monumentálneho účinku. Pôdorys artikulórného kostola tvorí osemuholník (oktogón). Dá sa do neho vkresliť už spomínaná elipsa. Hoci okrem oravských kostolov (Leštiny, Istebné), Hronseku, Kežmarku a Svätého Kríža sa nám ďalšie drevené nezachovali, ich pôvodná podoba sa ožýva v nových objek-

toch, ktoré ich nahradili. Tak je tomu aj v Necpaloch. S istotou to však tvrdiť nemôžeme. A ešte jedno porovnanie (analógia). Keď sa zadívame pozornejšie na fotografiu terajšieho kostola zvnútra smerom na oltár alebo opačne na organ, jeho chóry vytvárajú akoby elipsu. Podobne pri pohľade na jeho strop vidíme osemuholník (októgón) akoby vystrihnutý z učebnice architektúry. V pôdoryse stavby či už zvnútra alebo zvonku to také viditeľné nie je. Ale elipsa to je!

A ešte jedno spojenie oboch Božích chrámov. Nápis, ktoré sú na stenách terajšieho. Vpredu nad oltárom: „Oslawugteż Hospodina, neboť gest dobry.“ Vzadu nad organom: „Hrad prepewny gest Pán Bůh náš.“ Nápis boli aj nad bránami artikulárneho kostola. Aj tu sa dá hľadať ich vzájomná súvislosť (kontinuita). Jej stredom je Boh, Jeho nekonečná láska k ľuďom.

Necpalský artikulárny chrám definitívne odišiel do histórie v roku 1843. K postupnému rozobratiu a likvidácii došlo z viacerých dôvodov. Boli to napríklad:

1. zlý technický stav kostola (zhnité základy – iba dubové stĺpy, piliere)
2. nástup obdobia tolerancie (v okolí pribúdali nové kostoly, menšia návštevnosť – do artikulárneho chrámu prichádzali už len evanjelici z matkocirkvi a jej filií)
3. rozhodnutie necpalskej evanjelickej cirkvi o výstavbe nového murovaného kostola.

Hlavným dôvodom pre jeho rozobratie (nie zrútenie) bol zlý technický stav. Konštatovalo to aj patronátstvo necpalskej evanjelickej artikulárnej cirkvi, dokonca viackrát. Napríklad v zápise v Diáriu Samuela Ivanku z 15. mája 1817 sa píše o jednej takejto obhliadke. Citujem: „Anno 1817, dne 15. Mage. Sláwné Patronstwý Cyrkwi Neczpálské, gakožto P. Welkomožný Justh Jozef, kráľowský Radce, P. Justh Gabor S. Vice-Comes, Justh Ferenc, Notár Sl. Stolice Turčanské katolickému Náboženstwý se přiznawagjcy, P. Velics Petr, Tomka Emerik, P. Bulovszky Gábor a gá přehljдали sme kostel Neczpálsky a zawřeli sme to že se může, a musý na budúcy Rok podmurowati, ponewadž do zeme welicé lehnúl a wpadnúł, nebo Slúpy pod nim mjsto fundamentů položene, zhnili naskrze, ačkoli byli dubowé z Dolinských hagu dáné a přivezené.“

Mnoho slávnych osobností dovedla cesta do tohto chrámu. V čase svojho dospievania sa v ňom modlili neskorší známi slovenskí spisovatelia Janko Kalinčiak a Jonáš Záborský (študenti seniorálnej školy). Svoje kázne tu určite predniesli osobnosti necpalskej evanjelickej artikulárnej cirkvi, či to už bol Samuel Ivanka z neďalekých Dražkoviec, Adam Lačný zo susednej Folkušovej, Pavol Doležal, významný slovenský literát a jazykovedec, či domáci duchovný Andrej Šmál. Do tohto kostola v detstve chodila aj Mária Hruzová, matka neskoršieho slávneho maďarského básnika Alexandra Petöfiho, alias Petroviča (rýdzo slovenský pôvod). Možno sa v ňom na chvíľu mihol aj farár a národovec Samuel Láni a jeho

verný súputník Samuel Milec z Dražkoviec. Celkom určite necpalský evanjelický artikulárny chrám svojou prítomnosťou pocitli aj také významné osobnosti našej histórie, akými boli Štefan Petröci, veľký evanjelik a generál vo vojsku Rákociho II., či Čemankovci z Trnova – otec Adam a jeho učený syn Ondrej (Andrej), blízky spolupracovník známeho uhorského polyhistora Mateja Bela.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje rodina Juštovcov. Tá prijala reformáciu a bola celá evanjelická. Len jedna jej vetva sa v období vlády Márie Terézie rekatolizovala. Ako príklad uvediem údaj z roku 1837, keď mali Necpaly 1825 obyvateľov. Z nich evanjelikov bolo 1635, katolíkov 150 a židov 40. Juštovci boli štedrými mecénmi (dnes sponzormi) a patrónmi evanjelickej artikulárnej cirkvi. Sedávali v patronátnych laviciach kostola. Boli vyhradené iba pre nich. Zaslúžili si to za svoju vernosť a oddanosť evanjelickej cirkvi. Ved' vďaka nim stál kostol už na spomínanom mieste v juštovskom parku. Darovali evanjelickej cirkvi svoj pozemok. O tomto ich šľachetnom čine som písal už na inom mieste môjho príspevku.

Ako príklad zanietenosti pre evanjelickú cirkev hoci už z novšej doby uvádzam meno Jozefa Jušta, všeobecne nazývaného aj „Pepom“ (1809-1875). Bol veľmi vzdelaný a svetoznámy. Veľa cestoval po cudzine. Hovoril viacerými rečami. Stal sa županom Tekovskej župy, snemovým poslancom v uhorskom sneme za okres Martin a predsedom najvyššieho súdu svojej doby, tzv. septemvirátu. Podľa jeho plánov, pod jeho dozorom a za jeho výdatnej pomoci a podpory (hlavne po stránke finančnej a úradnej) bol postavený aj terajší murovaný chrám. V evanjelickej cirkvi obľúbený cirkevný hodnostár, seniorálny dozorca nitrianskeho a turčianskeho seniorátu. Muž nábožný, v národnom ohľade so Slováckmi lojalný, podporujúci národné veci. Patril medzi zakladajúcich členov Matice slovenskej. Nie zanedbateľné boli aj jeho styky (hlavne písomná korešpondencia) s významnými osobnosťami martinského cirkevného a politického života, napríklad s Františkom Vítázoslavom Sasinkom, najväčším slovenským historikom 19. storočia, či s Jozefom Miloslavom Hurbanom, evanjelickým farárom a národovcom známym hlavne zo štúrovského obdobia. Spomenúť by sa však dali aj ďalší členovia tohto významného evanjelického rodu. No aj iné rodiny si zaslúžia našu pozornosť, napríklad Petröciovci, Čemankovci, Prónaiovci, Veličovci, Ujhélyiovc, Tomkovci či Búľovskí. Ale o tom možno inokedy.

Posledné roky existencie artikulárneho kostola sú zachytené v zápisniciach cirkevných konventov po roku 1830. V úvahách o úlohách evanjelickej cirkvi a pri spoločných rozhodnutiach konventu, presbyterov a patrónov cirkvi sa nájde aj zmienka o starom kostole. Zaujímavý z pohľadu artikulárneho kostola je zápis z 8. februára 1835. Prezrádza nám totiž jeho lokalizáciu (umiestnenie; miesto, kde stál) najpresnejšie. Citujem: „Roku 1835 dne 8. februára držani byl konvent Cyrkevní, na kterem se nasledující wecy zajali: 1. potom, gak se cyrkew spolu na tom znesla, aby se kostol tohoto nastavagicicho Roku smuru stawel, gednomislně na tom pristali, aby takowj ne na cymitery niže stareho, ale na wršku powíše ninějši zvonicy wistawenj byl, k gakowemu wystawenj gehu Welkomožnost Pán Justh Josef sám svug vlastnj plac cyrkwj darowal.“

Alebo ďalší zápis z 2. mája 1843. Citujem: „Roku 1843 dňa 2. mája držala Cirkev Necpalská pod predsedníctvom svojho Inspektora Velkomožného Jozefa Justh všeobecný convent, na ktorom: Predtitulovaný Pan Inspector upozornil Cirkev na príliš porušený stav

starého dreveného 96 rokov trvavšieho kostola a také spolu na nevyhnutelnú potrebu dostavania nového už vymurovaného a pokrytého, ale ešte vrchu alebo povaly nemajúceho a vnútri neovakovaného kostola...”

A napokon zápis z 22. októbra 1843 na 19. nedeľu po Svätej Trojici z aktu posvätenia nového murovaného chrámu. Citujem: „V starom kostole, ktorý už len z holých stien, dachu a kancla záležel, zhromáždil sa ľud, desiat turčianskych kňazov (Hájsky a Blatnícky neboli prítomní) majúcich na čele Dostojeného pána Františka Samuela Stromsky okolia Preddunajského Superintendenta...”

Napadá ma myšlienka. Trochu utopická a trochu reálna. Dá sa necpalský artikulárny kostol znovu postaviť? Odpoveď – dá. Môže nám pri tom pomôcť súčasná vyspelá počítačová technika. Ožijme slávnú minulosť počítačovou vizualizáciou!

Na počiatku bolo Slovo ...

a Slovo bolo u Boha a Boh bol to Slovo. /Ján 1,1/

Iskoni bie Slovo i Slovo bie u Boga i Bog7 bie Slovo /staroslovienčina/.

Použitá literatúra:

Publikácie a knihy:

Uhorskai, Pavel: Evanjelici v dejinách slov. kultúry 3. Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 2002.406 s.

Evanjelické kostoly na Slovensku, Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 2001.287 s.

Dudáš, Miloš: Drevené kostoly, Bratislava: Dajama, 2007.127 s.

Ruppeldt, Fedor.: Evanjelický kostol, Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1926.31 s.

Vanovič, Július: Kniha o starom Martine. Bratislava: Tatran, 1990.327 s.

Lacko, Richard: Necpaly. Necpaly: MNV, 1985.168 s.

Brťan, Rudolf: Postavy slovenskej literatúry. Bratislava: SPN, 1971.302 s.

Cyril: Proglas. Bratislava: Herba, 1998.59 s.

Škrovina, Otto: Z histórie turčianskeho evanj. seniorátu a jeho zborov. Turč. Sv. Martin: KÚS, 1929.372 s.

Články z časopisov:

Paulusová Silvia: Artikulárne kostoly. In: Pamiatky a múzeá, Roč.43, /1995/, č. 4,s.50-55

Dudáš, Miloš: Drevené kostoly – Nominácia do zoznamu svetového dedičstva. In: Pamiatky a múzeá. Roč. 56,č.1/2007/,s.43-48

Krivošová, Jana: Sakrálna architektúra evanjelikov. In: Tvorba T. Roč.5/14/č.7/1995/, str. 25-26

Uhel, Jaroslav: Niekoľko poznámok k výtvarnému umeniu evanjelikov na Slovensku. In: Tranovský ev. kalendár, Liptovský Mikuláš: Tranoscius 2008,s. 70 - 78

rukopisy:

Zápisník rozličných nariadení cirkvi evanjelickej necpalskej 1823 - 1879

Zápisnice z cirkevných konventov, kongregácii a kanonických vizitácií 1809 - 1898

Thurzovský oltár v Necpaloch v Turci – spracoval a napísal Ján Kováčik, rodák z Necpál a evanjelický farár v Amerike

Ivanka, Samuel: Diárium

Kronika obce Necpaly

archívne dokumenty:

dva pôdorysy necpalského evanjelického artikulárneho kostola /xerokópie/

Vysvetlivky:

parkani¹ – drevený, doštený plot (ohrada), často so šindľovou striedkou

Pannónia² – krajina medzi riekami Dunajom a Sávou, prakticky aj dnešné Rakúsko (bývalá rímska provincia).

Poznámky autora príspevku:

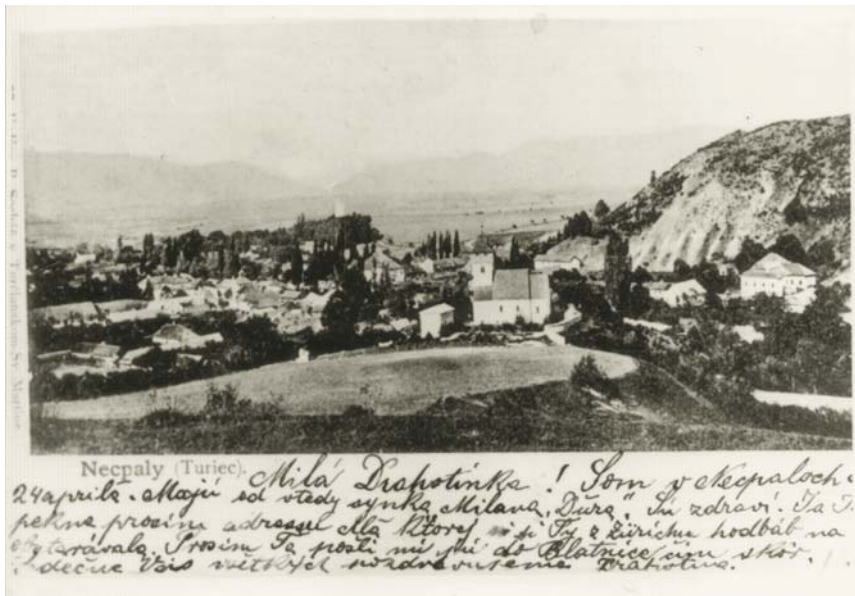
Nech čitateľov zborového časopisu nemýli časté používanie veľkých písmen v latinskom texte. Ide o tzv. chronostikon. V texte je zašifrovaný (skrytý) významný rok necpalskej evanjelickej histórie, rok dostavania dreveného artikulárneho chrámu – 1752. Rozlúštenie tejto tajničky spolu s ďalšou časťou histórie (mobilár starého kostola, zvonica, cintorín, latinská ev. škola) vám priblížime v ďalších číslach nášho zborového časopisu.

Ďakujem za ochotnú pomoc a spoluprácu pri práci s latinským textom renomovaným odborníkom zo SNK v Martine, a to p. Mgr. Kláre Komorovej, PhD., p. Mgr. Helene Saktorovej, PhD. a tiež PhDr. Lubomírovi Jankovičovi, PhD. Bez ich odbornej pomoci by priblíženie tejto časti necpalskej ev. histórie nebolo úplné a presné.

Som presvedčený, že keby necpalský evanjelický artikulárny chrám stál dodnes, patrilo by určite medzi „Divy Turca.“ Oveľa dôležitejšie by však bolo, že by sme ho ako zapálení patrioti – Slováci určite navrhli, resp. nominovali do Zoznamu svetového a prírodovedného dedičstva UNESCO. Zaslúžil by si to. Zo zachovaných piatich slovenských drevených artikulárnych kostolov sú v ňom až štyri, a to Leštiny, Hronsek, Kežmarok i Paludza /dnes Svätý Kríž-Lazisko/. Teda okrem Istebného všetky.

Uvedomujem si, že som sa pustil do veľkého projektu, na čo mi vlastné sily nemusia stačiť. Nebránim sa preto spolupráci s historikmi, s odborníkmi – architektmi, no i jazykovedcami. Doteraz neprebádaná oblasť regionálnych cirkevných dejín, hoci je písaná v latinčine, ma však veľmi láka. A aj myšlienka odovzdania historických informácií ďalším generáciám.

Pripravil: **Mgr. Július Jarkovský**

Pohľad na Necpaly z obdobia pred prvou svetovou vojnou z tvorby martinskeho ateliéru P. Socháňa

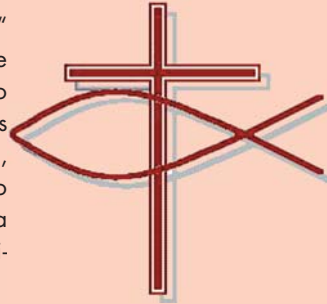
Zo zbierky pohľadníc SNK Martin

Znak ryby

Takmer každý si pri cestovaní všimne na niektorých autách symbol rybičky. Býva umiestnená na okne alebo na kapote auta. Čo sa za týmto označením skrýva? Patrí snáď šofér daného auta k rybárom? Z histórie sa možno niektorým vybaví: ryba je starodávny kresťanský symbol, asi 2000 rokov staré tajné znamenie, podľa ktorého sa kresťania vzájomne poznali.

Za týmto znakom stojí grécke slovo „ICHTHYS“ (v preklade „ryba“), ktoré súčasne obsahuje začiatkové písmená spoločného kresťanského vyznania: Ježiš Kristus Boží Syn Spasiteľ (Jézús Christos Theú Hyios Sótér). V prvých storočiach, v časoch rímskej ríše prikladali kresťania tomuto vyznaniu kľúčový význam. Oni neverili len na „niečo“, ich viera bola založená na osobe Ježiša Krista Spasiteľa – Záchranca.

Prečo Záchranca?

Záchranca predsa prichádza na pomoc v nebezpečenstve! K čomu by sme v dnešnej dobe potrebovali záchranca? Desivé správy, ktoré k nám denne prichádzajú prostredníctvom médií však dávajú najavo, že sa s ľudstvom deje niečo hrozné. Už Biblia nás upozorňuje na dôsledky porušenia vzťahu medzi človekom a Bohom – naším Stvoriteľom. Svet sa približuje k okraju priepasti. Vojny, nenávisť, závisť – ako vo veľkom, tak i v malom – to sú len niektoré z dôsledkov strateného spojenia s Bohom. Ľudia nenachádzajú zmysel svojho života. Sú bez cieľa. Zabúdajú a stratili sa. Nielen človek, ale aj Boh trpí týmto neuspokojivým stavom sveta.

Božia záchranná akcia

V ľudskej beznádeji začína Boh svoju záchrannú akciu. Posiela na svet svojho jediného Syna – Ježiša, ktorý sa stáva človekom: ... „Syn človeka prišiel, aby hľadal a spasil, čo by bolo zahynulo“ (Biblia, Evanjelium podľa Lukáša 19,10). Vo chvíli, keď Ježiš zomrel na kríži za naše hriechy, bola z Božej strany záchrana dovŕšená. Aj keď bol Ježiš bez hriechu, Boh na neho naložil hriechy všetkých nás: „Boh však dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme ešte boli hriešni“ (Biblia, list Rímskym 5,8). Dielo Ježiša Krista krížom nekončí. Boh Ho vzkriesil z mŕtvych. Ježiš žije! Kto Ho prijme, nájde stratenú cestu k Bohu.

Križ a ryba

Križ – to je miesto Božej záchrany. Na križi sa rozhodlo o spásе ľudstva. Preto nie je jedno, čomu veríte. Alebo presnejšie – v koho veríte. Komu ja osobne dôverujem? To je základná otázka môjho života.

Ryba sa nemôže utopiť, pretože voda je jej živel. Náš živel je život s Bohom, život vo viere. Bez Boha sme ako ryba na suchu.

F. Haubner

Preložené z letáku vydaného Brnenskou tiskovou misiou (BTM)

Perly múdrosti

Ján Brezina

Téma: Ľudské cnosti

Kto nemá charakter, nie je človek, ale vec.

S. CHAMFORT

Krajšie je byť charakterným a mať pritom úbohé písmo, ako mať úbohú dušu s krásnym písmom.

J. JESENSKÝ

Kto napreduje vo vedách, ale upadá na mravnosti, väčšmi upadá, ako napreduje.

ARISTOTELES

Zo všetkých cností je k životu najpotrebnejšou statočnosť.

E. DENIS

Šľachetný človek je spokojne veselý, nešľachetný je stále mrzutý.

KONFUCIUS

Cnosť je smelá a dobrotivosť sa nikdy nebojí.

Jediným ziskom človeka je česť. Vezmite mi česť, a vzali ste mi život.

W. SHAKESPEARE

Dobří ľudia nebývajú hašteriví, hašteriví nebývajú dobrí.

Na nenávisť odpovedajte dobrotou!

LAO-Ć

Dobrého je na svete viac, ale to zlé cíti človek silnejšie.

T.G. MASARYK

Milodary

Oľga Vrtiaková Ž /č.84/ 200,-Sk, Viera Krecháčová MT 200,-Sk, Juraj Kollárik B 100,-Sk, Oľga Hamzová B 100,-Sk, Ondrej Kalnický N 200,-Sk, rod. Kinclová D 100,-Sk, Ladislav Mazuch B 200,-Sk, Adela Morgošová B 100,-Sk, Vilma Kucháriková B 200,-Sk, Mária Sumková N 100,-Sk, Marta Ďurkovičová B 100,-Sk, Emília Balková B 100,-Sk, Jozef Sumka N 100,-Sk, Mária Bartošová N 100,-Sk, Ľudmila Podhradská Ď 100,-Sk, Jaroslav Podhradský Ď 100,-Sk, rod. Milana Ďanovského Ď 200,-Sk, Eva Šuteková Ď 100,-Sk, rod. Herčútová Ď 100,-Sk, Elena Suráňová Ď 200,-Sk, Jozef Mórica N 200,-Sk, Dana Kubíková Ž 100,-Sk, Jozef Rišian Ž 300,-Sk, Želmíra Šluhová D 200,-Sk, Darina Hatarová Ž 200,-Sk, Milota Somorová N 200,-Sk, Darina Krajčová Ž 200,-Sk, Mária Barátová Ď 100,-Sk, Paula Malinová so synom Ď 200,-Sk, Marta Kňazková N 100,-Sk, bohuznáma rodina B 200,-Sk, rod. Poloncová Ž /č.198/ 100,-Sk, Želmíra Remeníková Ž 200,-Sk, Dušan Horník Košřany nad Turcom 100,-Sk, Božena Čabudová Ž 100,-Sk, Dagmar Paľová Ž 100,-Sk, Anna Plicová N 300,-Sk, rod. Žáková Ž 200,-Sk, Júlia Šípková N 200,-Sk, Miriam Michalíková N 100,-Sk, Dušan Simonides N 150,-Sk, rod. Záborská Ď 200,-Sk, rod. Čierna Ž 200,-Sk, rod. Valocká Ž 200,-Sk, rod. Jána Javornického Ž 200,-Sk, rod. Mrozeková Ž 200,-Sk, Ľudmila Sumková Ž 200,-Sk, Vilma Majerčíková B 200,-Sk, Zdenko Kováčik B 200,-Sk, Elena Hlinková B 200,-Sk, Alžbeta Thomková D 100,-Sk, Anna Grozmanová N 300,-Sk, Vladimír Chromčík Ž 200,-Sk, rod. Mórica N 100,-Sk, Ján Lahuta Ž 200,-Sk, Oľga Marčičiaková Ž /227/ 200,-Sk, Miloslav Vojtko N 200,-Sk, Milan Rišian Ž 200,-Sk, Zuzana Máhríková Nitra 300,-Sk, Ivan Šefara Rajec 200,-Sk, Slávka Zjarová N 100,-Sk, rod. Herčútová D 200,-Sk, rod. Kubizňová B 200,-Sk, Pavol Ďurdík F 200,-Sk, Jozef Lučanský D 200,-Sk, Štefan Jesenský N 200,-Sk, vd. Anna Kapustová Ž 200,-Sk, Ivan Hulej s rod. Ž 300,-Sk, Božena Čabudová Ž 100,-Sk, Ema Paulovičová F 200,-Sk, Anna Kucháriková F 200,-Sk, Otília Lehotská F 200,-Sk, Kornélia Kubíková F 200,-Sk, Želmíra Pareničková F 200,-Sk, Anna Gallová F 200,-Sk, Emília Ivašková Ď 100,-Sk, Mária Valachová Ď 200,-Sk, Ján Švábib Ď 100,-Sk, Mária Bernátová Ď 100,-Sk, Zuzana Melišková B 100,-Sk, Oľga Poloncová Ž /152/ 200,-Sk, Jozef Hulej ml. B 200,-Sk, Ľubomír Hlinka B 200,-Sk, Zdenka Mórica N 200,-Sk, Irena Drdajová Ž 100,-Sk, Emília Ritkufová B 100,-Sk, Matúš Ladiver B 200,-Sk, Jozef Kollárik s manželkou B 200,-Sk, Mária Skuhrová N 200,-Sk, rod. Janotová N 200,-Sk, vd. Anna Žalmanová N 200,-Sk, Pavol Fízel s rod. Ž 200,-Sk, Zita Sumková Ž 100,-Sk, Jozef Šíпка Ž /86/ 200,-Sk, rod. Ciklamíniová Ž 200,-Sk, Želmíra Lipovská Ž 100,-Sk, Milana Poloncová Ž 100,-Sk, Ivan Striška B 200,-Sk, Elena Paverová B 200,-Sk, Jozef Jamriška N 100,-Sk, Janka Kováčiková B 500,-Sk.

„Štedrého darcu miluje Boh!“

V matricke sme zaznamenali

(od vydania min. čísla Šum. líp)

Do víneho kmeňa Pána Ježiša Krista boli zaštepení krstom svätým:

- 19.07.2008 Vanda (Ivan Rusnák a Martina r. Líšková) B
20.07.2008 Laura (Miroslav Šesták a Katarína Samolejová) D
20.07.2008 Timea (Peter Zachar a Zuzana Samolejová) Ž
20.07.2008 Katarína (Milan Sumka a Renáta r. Fedorová) B
03.08.2008 Michal (Ing. Michal Miko a Miroslava r. Lučanská) D
17.08.2008 Ľubomír (Ľubomír Sedlák a Martina r. Pražmová) B
27.09.2008 Matej (Peter Moritz a Marcela r. Valková) Ž
28.09.2008 Sára (Jozef Móric a Miroslava r. Štilcová) Ž

„Kto uverí a bude pokrstený, bude spasený...“ Mk 16, 16

Konfirmácia:

Po skrátenej príprave boli konfirmovaní:

- 20.07.2008 Viera Kubeková N, Katarína Samolejová D, Milota Hlinková Ž

„Buď verný až do smrti, a dám ti veniec života!“ Zj 2,10

Na spoločnú cestu životom vykročili pred tvárou Božou:

- 27.09.2008 Pavol Lavrenčík z Rakova a Beáta Ďanovská z Ďanovej

„Preto opustí človek otca i matku a pripojí sa k manželke,
i budú dvaja jedno telo. Mt 19, 5“

So smútkom v srdci, ale s nádejou vzkriesenia sme sa rozlúčili:

- 22.07.2008 Elena Šplhová r. Šmálová Ď, 65 r.

- 01.08.2008 Milan Prokša B, 59 r.

- 03.09.2008 Milan Šípk a Ž, 70 r.

- 10.09.2008 Ing. Ján Ďanovský N, 63 r.

- 16.09.2008 Pavol Hanko Ď, 68 r.

- 16.09.2008 Miloslav Meliško B-D, 74 r.

„Blahoslavení sú mŕtvi, ktorí odteraz v Pánu umierajú! Áno, hovorí Duch,
nech si odpočinú od prác, lebo ich skutky idú za nimi.“ Zj 14, 13

Jubilanti:

- 95 r. Mária Šimková Ď

- 85 r. Mária Poloncová Ž, Oľga Hamzová B

- 80 r. Mária Štilcová Ž, Ondrej Špánik Ď, Emília Bernátová Ď

- 75 r. Ivan Hlinka st. N, Zuzana Melišková B-D, Ján Lahuta Ž

- 70 r. Marta Vošková N, Emília Poloncová Ž, Marta Poloncová Ž, Mária Ladive
rová B, Anna Švábiková Ď

- 65 r.** Anna Feriančíková B, Jozef Feja Ž, Eduard Kuchárik B, Júlia Šípková N
60 r. Anna Poloncová Ž, Ján Pokrievka Ž, Pavol Šimko F, Ivan Rusnák B, Ľudmila Horníková B

Jubilantov pozdravujeme a prajeme im mnoho Božieho požehnania a potešenia do ďalších dní a rokov života.

**„Ale ja Tebe dôverujem, Hospodine. Hovorím: Ty si môj Boh!
V Tvojej ruke sú moje časy...“ Ž 31, 15 - 16**

Rozpis služieb Božích

- 26.10.2008 Pamiatka posv. chrámu v Necpaloch=9,45 (Več. Pánova po sl. Božích)
31.10.2008 Pamiatka reformácie Ď=15,30 Ž=16,30 B=17,30 N=18,30
02.11.2008 Pam. posv. chrámu Belá=10,00 (pred sl.B. VP o 9,00) Nešpor Ž=15,30
09.11.2008 25. po Sv. Trojici N=9,45 Nešpor F=14,30 Ď=14,30
16.11.2008 26. po Sv. Trojici N=9,45 Nešpor B=14,30 Ž=15,30
23.11.2008 27. po Sv. Trojici N=9,45 (spomienka na zosnulých)
30.11.2008 1. adventná N=9,45 B=11,00
07.12.2008 2. adventná N=9,45 Ž=11,00
14.12.2008 3. adventná N=9,45 B=11,00 Nešpor F=14,30 Ď=14,30
21.12.2008 4. adventná N=9,45 Ž=11,00
24.12.2008 Štedrý večer N=17,00

Adventné večierne: streda B=16,00 N=17,00
štvrtok Ď=16,00 Ž=17,00
(adv. večierne začínajú po 1. adv. nedeli)

Večera Pánova:

- Necpaly - 26.10.2008 v chráme B. po sl. Božích
07.12.2008 v zborovej sieni 9,00
14.12.2008 v zborovej sieni 9,00
21.12.2008 v zborovej sieni 9,00
Belá - 02.11.2008 v chráme Božom o 9,00

Zasadanie presbyterstva - podľa oznámenia

Stretnutie rodinných spoločenstiev - posledná nedeľa v mesiaci o 15,30 hodine v Necpaloch

Biblické hodiny mládeže - každú sobotu o 15,15 hodine

Biblická hodina dospelých - pred spevokolom v utorok 17,30

Stretnutie ev. žien - krúžok zborovej diakonie - podľa oznámenia

Det'ské služby Božie - Necpaly - počas služieb Božích
- Belá ZŠ - štvrtok 15.00

Chlieb náš každodenný

Darovať

Po ceste si vykračovali mama a dieťa. Dieťa si v rúčke niesol koláč. Prechádzali popri chudobnej žene, ktorá vystierala ruku k okoloidúcim. Vedľa nej sa krčilo zašpinené chlapčie v zamastených a preň priveľkých šatách. Dieťa sa stále držalo mamy za ruku. Zrazu sa zarazilo a uprene sa zahľadelo na chudobného chlapčeka. Potom sa pozrelo na koláč, ktorý držalo v ruke, a obrátilo pohľad k mame, akoby žiadalo o dovoľenie. Mama súhlasila jemným prikývnutím. Dieťa natiahlo ruku k malému cigánčafu a darovalo mu svoj koláč. Potom pokračovalo v ceste, drobčiac po maminom boku.

Okoloidúci, ktorý to celé videl, sa prihovril: „Teraz mu kúpíte iný koláč, však? A ešte väčší!“

Matka jednoducho odvetila: „Nie.“

„Nie? Prečo?“

„Lebo ten, kto daruje, niečoho sa zrieka.“

V sýpke sa ukrylo jedno pšeničné zrnko. Nechcelo, aby ho zasiali. Nechcelo odumrieť. Nechcelo sa obetovať. Chcelo si zachrániť svoj život.

Nezáležalo mu na tom, či sa stane chlebom. Ani na tom, či ho položia na stôl. Ani na tom, či ho požehnajú a rozdelia. Nikdy by nedarovalo život. Nikdy by nedarovalo radosť.

Jedného dňa prišiel roľník. Spolu s prachom, ktorý sa usadil v sýpke, vymietol aj pšeničné zrnko.

(Bruno Ferrero: Ale veď máme krídla)

ŠUMENIE LÍP

Časopis ev. a. v. cirkevného zboru v Necpaloch.

Vydáva: Ev. a. v. cirkevný zbor NECPALY. Pripravuje redakčný kruh. Zodpovedný redaktor: Mgr. Jozef Havrila, ev. farár.
Jazyková úprava: PhDr. Danica Sumková, Mgr. Ľubica Hlinková. Vychádza štyrikrát do roka. Časopis nepredávame, ale vdáčne
prijmeme každý dar na jeho vydávanie. Prosíme Vás aj o príspevky, úvahy, svedectvá a nápady.

Grafická úprava: DOBROVOLNÝ & synovia, Dolné Vrútky, e-mail: dobrovolny@dobrovolny.sk

Tlač: Vegaprint - Mošovce

Adresa redakcie: Ev. a. v. farský úrad, Necpaly 39, 038 12, tel.: 4296 104

e-mail: efu_necpaly@gaya.sk, necpaly@ecav.sk

www.efu_necpaly.gaya.sk

REGISTRAČNÉ ČÍSLO: OÚ7/1997.